

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ต่อการลดความเครียดของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพ
4. การพัฒนาชุดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนท่าขนอยงวิทยาเขต สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 100 คน โดยได้นักเรียนนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้จากการใช้แบบคัดกรองนักเรียนที่มีสมาธิสั้น บทพร่องทางการเรียนรู้ และออทิซึม KUS-SI Rating Scales : ADHD/LD/Autism (PDDS) และแบบคัดแยกบุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ที่ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมและลักษณะเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้โดยการนำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนที่ได้จากการคัดกรองและคัดแยกไปใช้ในการประเมินความเครียดด้วยแบบประเมินเพื่อวัดความเครียดและวิเคราะห์ความเครียด ด้วยตนเองของกรมสุขภาพจิต เพื่อให้ได้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีความเครียดระดับสูงกว่าปกติมากอันเป็นกลุ่มทดลองต่อไป

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีความเครียดในระดับสูงกว่าปกติมาก ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนท่าขนอยางพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 80 คน แบ่งเป็นนักเรียนหญิงจำนวน 40 คน นักเรียนชายจำนวน 40 คน และนำมาสุ่มตัวอย่าง แบบระดับชั้นหรือการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 43) โดยแบ่งระดับชั้น เป็น 3 ระดับ คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 จำแนกประชากรนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ออกเป็น 3 ระดับ จำนวน 100 คน ดังรายละเอียดในตาราง 1

2.2 ทำการสุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการทดลองตามที่กำหนดไว้ในข้อ 2

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ชั้น	จำนวนประชากร นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มี ความเครียดในระดับสูงกว่าปกติ		
	จำนวน/คน	ชาย/คน	หญิง/คน	จำนวน/คน	ชาย/คน	หญิง/คน
ม.1	51	35	16	40	24	16
ม.2	36	29	7	30	11	19
ม.3	13	6	7	10	5	5
รวม	100	70	30	80	40	40

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จำนวน 9 แผน ใช้เวลาสอน
แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 9 ชั่วโมง

2. แบบประเมินเพื่อวัดความเครียดและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเอง จากกรมสุขภาพจิต จำนวน 20 ข้อ เป็นคำถามแบบประเมินค่า 4 ระดับ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2544 หน้า 107)

3. แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จำนวน 9 แผน ใช้เวลาจัดกิจกรรม แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 9 ชั่วโมง ในการดำเนินการสร้างแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จากการพัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพภายในของนักศึกษามหาวิทยาลัย (Student's Inner quality of life Training Program Development) ฉบับภาษาไทยของพีรเทพ รุ่งคุณากร และกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของศักดิ์พันธ์ ต้นนิมลรัตน์ มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างกิจกรรมทางจิตวิทยาโดยอาศัยปัจจัยสำคัญในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมทางจิตวิทยา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และพิจารณาความเป็นไปได้ระยะยาว ต่ออุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนซึ่งเป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีความเครียดในระดับสูงกว่าปกติมาก ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2549 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และการส่งเสริมการเรียนรู้ (กรมวิชาการ. 2545 : 3-5, 307-309)

1.2 วิเคราะห์เนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ และการส่งเสริมการเรียนรู้ระเบียบโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคมว่าด้วยหลักการประเมินผลการเรียนข้อที่ 6 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยมุ่งปฏิรูปการเรียนรู้ให้เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 โดยโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม ได้ยึดหลักการในการจัดการศึกษา ใน 3 ประเด็น คือ

1.2.1 ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

1.2.2 ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

1.2.3 ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ

และเต็มศักยภาพ

และเพื่อให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม ได้มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใน 3 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในชั้นเรียน (Student Center Class) โดยครูผู้สอนเตรียมเนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ และสื่อทั้งหมด นักเรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมและเรียนรู้โดยครูผู้สอนคอยดูแล กำกับ และให้คำปรึกษา

รูปแบบที่ 2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ (Learner Based Teaching) ครูผู้สอนกระตุ้นหรือมอบหมายให้นักเรียนค้นคว้าข้อมูลที่จะเรียนรู้เองหรือจัดทำสื่อการเรียนรู้เอง โดยใช้ประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญของผู้เรียนเป็นสำคัญ

รูปแบบที่ 3 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยการเรียนอย่างอิสระ (Learner Independence) (กรมวิชาการ. 2545 : 307)

ผู้วิจัย ได้ศึกษาหลักสูตรระเบียบ โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคมและหลักการประเมินผลข้างต้นแล้วนำไปศึกษาค้นคว้าตำราและเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการวิเคราะห์เนื้อหาให้เหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียน และเวลาเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ประกอบด้วยเนื้อหาและสาระสำคัญที่ผู้วิจัยนำไปเขียนแผนการจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อลดความเครียดของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีความเครียดในระดับสูงกว่าปกติมากได้ทั้งหมด 9 แผนดังนี้

- แผนการจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ 1 มารู้จักกันเถอะ
- แผนการจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ 2 รำวงค้างหรือหุ่นคนตรี
- แผนการจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ 3 การสื่อสารที่ไม่ใช่คำพูด
- แผนการจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ 4 ตราประจำตัว
- แผนการจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ 5 ค้นหาจุดแข็งของแต่ละคน
- แผนการจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ 6 วิ่งแข่งหลังชนกัน
- แผนการจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ 7 ปัญหาสามอย่าง
- แผนการจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ 8 เกะของขวัญหรือรางวัล

สำหรับคนโชคดี

- แผนการจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ 9 คำสั่งเตี้ย

1.3 ศึกษาวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จากเอกสารประกอบการสอนวิชานวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2549 ก : 286 – 306)

1.4 ศึกษาลำดับขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (พสุ เดชะรินทร์. 2536 : 82 – 96) และวิธีการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อลดความเครียดจากชุดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัย (พีรเทพ รุ่งคุณากร. 2547 : 47 – 57) และกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของศักดิ์พันธ์ ดันวิมลรัตน์

1.5 จัดทำแผนการจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จำนวน 9 แผน
แผนละ 1 ชั่วโมง

1.6 นำแผนการจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำในส่วนที่บกพร่องของภาษาที่ใช้ รูปแบบจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระการจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล

1.7 นำแผนการจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มาปรับปรุง รูปแบบจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระการจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผลตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ

1.8 นำแผนการจัดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านประกอบด้วย

1.8.1 นายพีรเทพ รุ่งคุณากร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาจิตวิทยาการศึกษา) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการศึกษา

1.8.2 นายอนุสรณ์ อุสินแก่น การศึกษามหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย

1.8.3 นางสาวทรศนีย์ วันชาติ การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการศึกษาพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ

1.8.4 ดร.มะลิวัลย์ อนุาพรรณ ปริญาคุณวุฒิบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านการวัดผลการศึกษาและสถิติในการวิจัย

1.8.5 ดร. ประจวบ บุตรศาสตร์ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1.9 นำแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในส่วนที่บกพร่องของภาษาที่ใช้ กิจกรรมในแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เวลาและการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบ จุดประสงค์การเรียนรู้ปรับให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม สิ่งที่ครูผู้สอนคาดหวังได้ว่า จะให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ตามจุดมุ่งหมายการศึกษา โดยเขียนอธิบายเพิ่มเติม กระบวนการเรียนรู้ได้แทรกทฤษฎีและการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ครอบคลุมองค์ความรู้ ผลที่นักเรียนได้รับขณะเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละแผน โดยจำแนกจุดมุ่งหมายของการศึกษา/จัดกิจกรรมการเรียนการสอนออกเป็น 3 ภาค คือ ด้านพุทธิพิสัย หรือด้านปัญญา ด้านจิตพิสัยหรือด้านจิตใจ และด้านทักษะพิสัยหรือด้านทักษะให้ชัดเจนเกี่ยวกับ K ความรู้ความจำ (Knowledge) P ทักษะกระบวนการ (Process) A เจตคติ (Attitude) การใช้สื่อการสอนและปริมาณเนื้อหาเวลาในกิจกรรม ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอคำแนะนำแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.10 นำแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเดิมตรวจสอบอีกครั้ง

1.11 นำแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ได้ปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเค้าโครงวิทยานิพนธ์พิจารณาความเหมาะสมและถูกต้องอีกครั้ง แล้วจึงนำไปเขียนเป็นเค้าโครงวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ นำไปทดลอง (Try out) กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โรงเรียนท่าขนอนยางพิกุล ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบส่วนที่บกพร่องของภาษาที่ใช้ รูปแบบ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาการจัดกิจกรรมการวัดผลประเมินผล

1.12 นำแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มาปรับปรุงซึ่งดำเนินการทดลองดังนี้

ทดลองกับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีความเครียดในระดับสูงกว่าปกติมาก ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) โรงเรียนท่าขนอนยางพิกุล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 80 คน แล้วดำเนินการทดลองตามลำดับขั้น ศึกษาความเหมาะสมของภาษา เวลา กิจกรรม การใช้สื่อ การสอนและปริมาณเนื้อหาในกิจกรรม เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอคำแนะนำแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.13 จัดพิมพ์แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นฉบับที่สมบูรณ์เตรียมนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบประเมินความเครียดและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเอง เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยปรับปรุงคัดแปลงจากแบบประเมินของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2544 : 107)

ลักษณะเครื่องมือ

1. ข้อมูลทั่วไป

2. ข้อคำถาม มาตรฐานแบบเรียงอันดับ (Ordinal Rating Scale)

แบบ 4 มาตรฐาน จำนวน 20 ข้อ

จุดประสงค์ : แบบประเมินภาวะความเครียดในนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
ผู้รับการทดสอบ : ทำการประเมินตนเอง

การทดสอบ : นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ใช้เวลา 10-15 นาที

การให้คะแนน ให้คะแนนเป็นช่วง 0 ถึง 3 (0 ไม่เคยเลย, 1 เป็นครั้งคราว, 2 เป็นบ่อย ๆ และ 3 เป็นประจำ)

ตัวแปรที่วัด : อาการด้านความเครียด

การนำไปใช้ : แบบคัดกรองนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ที่มีภาวะความเครียดในโรงเรียน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบประเมินความเครียดและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเอง ใช้วิธีหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) คือ สร้างข้อคำถามโดยศึกษาจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของคำถามแต่ละข้อ แล้วนำคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากเห็นสมควรว่ายังไม่เหมาะสมมาปรับปรุงแก้ไข

2. การหาค่าคุณภาพของแบบประเมินความเครียดและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเอง โดย

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยนำแบบประเมินความเครียดและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเองที่สร้างขึ้น ไปใช้ทดลองกับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551

จำนวน 30 คน ของโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แล้วนำมาตรวจนับคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยรวมคะแนนของแต่ละคน แล้วนำมาเรียงคะแนนสูงสุดไปหาคะแนนน้อยสุด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้วิธี t -test โดยข้อมูลใดที่มีอำนาจจำแนกรายข้อต่ำกว่า 2.0 ให้ตัดทิ้งปรากฏว่า ได้ข้อคำถามมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 20 ข้อ ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบประเมินความพึงพอใจมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.55 ถึง 0.90

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น นำแบบประเมินความเครียดและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเอง ที่คัดเลือกไว้ ไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่า แบบประเมินทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา 0.87

3. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ตำราของ วิระวรรณ ชินะตระกูล (2540 : 107-111) บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 50-77) แนวคิดทฤษฎีของบอร์ส (ศุภศิริ โสมาเกตู. 2544 : 48 ; อ้างอิงจาก Morse. 1955 : 27) แอปเปิ้ลไวท์ (ประเทือง จันทไชย. 2545 : 56 ; อ้างอิงจาก Applewhite. 1965 : 6) กู๊ด (Good. 1973 : 161) สก็อต (ศุภศิริ โสมาเกตู. 2544 : 49 ; อ้างอิงมาจาก Scott. 1970 : 124)

3.1 นำแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวนี้มาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ครบตามแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครบ 9 แผน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดหลักทฤษฎีมาสโลว์ (ศุภศิริ โสมาเกตู. 2544 : 50 ; อ้างอิงมาจาก Maslow. 1976 : 68-80) ได้เสนอลำดับขั้นของความต้อการ (Hierarchy of Needs) ที่นับว่าเป็นทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่า “มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองหรือความพึงพอใจอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ความต้องการสิ่งอื่นก็จะเกิดขึ้นมาอีก ความต้องการของคนเราอาจซับซ้อนกัน ตามความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งยังไม่หมดไป ความต้องการอีกอย่างหนึ่งอาจเกิดขึ้นได้”

3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบแบบมาตราส่วนประเมินค่า โดยกำหนดตัวเลือก 5 ระดับความคิดเห็น ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 110)

มากที่สุด	ให้	5 คะแนน
มาก	ให้	4 คะแนน
ปานกลาง	ให้	3 คะแนน
น้อย	ให้	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

3.3 เขียนข้อคำถามที่ครอบคลุมต่อความรู้สึกความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ

3.4 นำตัวอย่างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาแก้ไข นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไข

3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่แก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและแก้ไขตามที่ได้รับคำแนะนำ

3.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนจำนวน 10 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 30 คน นำผลที่ได้จากการทดลองใช้มาหาค่าอำนาจจำแนก โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item Total Correlation) ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบประเมินความพึงพอใจมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.50 ถึง 0.95

3.7 นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนมาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.85

3.8 พิมพ์แบบวัดความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนฉบับจริง เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การพัฒนาชุดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

การเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันหรือเพื่อลดความเครียดของนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา (Common Problem) ผู้วิจัยได้นำชุดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพภายในของนักศึกษา มหาวิทยาลัย (Student's

Inner quality of life Training Program Development) ฉบับภาษาไทย ของพีรเทพ รุ่งคุณากร และกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของ ศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์ ที่ได้ทดลองใช้ กับกลุ่มตัวอย่างและมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดกิจกรรมดังกล่าว โดยการนำมาปรับปรุงและดัดแปลงรูปแบบ การจัดกิจกรรมที่เขียนเป็นแผนการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545 และหลักสูตรสถานศึกษา เป็นแนวทางในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนกระบวนการ เรียนรู้ และการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ยึดหลักในการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงดัดแปลงขั้นตอน วิธีการจัดกิจกรรมด้วยการกำหนด สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่แทรกทฤษฎี และการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ครอบคลุมองค์ความรู้ ด้านพุทธรพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย เกี่ยวกับความรู้ ความจำ (Knowledge) ทักษะกระบวนการ (Process) และเจตคติ (Attitude) และจัดกระบวนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์โดยเพิ่มเติมขั้นตอน กระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในแต่ละแผนการจัดกิจกรรม มีการกำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและลักษณะของกิจกรรม

การวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับกิจกรรม โดยการสังเกตพฤติกรรม และมีการประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ หลังเสร็จสิ้นการจัด กิจกรรมกลุ่มเพื่อเป็นการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. วางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลทำหนังสือถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตสำรวจข้อมูลโดยกำหนดวันเวลา เพื่อทำการคัดกรอง คัดแยกและประเมินความเครียดของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 มีขั้นตอน การคัดกรองและคัดแยกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้และประเมินความเครียดด้วยตนเอง ให้ได้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

- 1.1 คัดกรองนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้ และออทิซึม โดยใช้แบบคัดกรองของ ผศ.ดร.ดารณี อุทัยรัตนกิจ, ผศ.นพ. ชาญวิทย์ พรนภดล

และคณะ เพื่อคัดกรองให้ได้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้อันเป็นข้อมูลพื้นฐาน เหตุผลที่ใช้แบบคัดกรองชุดนี้ เพราะเป็นนักเรียนที่มีอายุไม่เกิน 13 ปี 11 เดือน ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนได้ใช้แบบคัดกรองชุดนี้ในการคัดกรองนักเรียนอีกทั้งยังเป็นแบบคัดกรองที่มีข้อมูลละเอียด ครอบคลุมปัญหาหลาย ๆ ด้าน และผ่านการทดลองใช้เพื่อการวิจัยของศูนย์วิจัยแห่งชาติ (www.gmh.go.th สืบค้นเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2550.) อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสำหรับใช้ในในกลุ่มนักเรียนที่เข้าเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเป็นการเฝ้าระวังในการคัดกรองระยะแรกเริ่มที่เข้าเรียนในโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม ช่วงชั้นที่ 3

1.2 ทำการคัดแยกนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ด้วยแบบคัดแยกบุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยการสังเกตพฤติกรรม/ลักษณะ เพื่อให้ได้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ที่ชัดเจนและตรงกับความสามารถเฉพาะบุคคล ซึ่งเป็นแบบคัดแยกที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ได้ใ้ในนักเรียนที่มีอายุไม่เกิน 15 ปี ผู้วิจัยมีความคิดเห็นตรงกันว่านักเรียนที่มีอายุเกินกว่า 13 ปี 11 เดือน ส่วนมากอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 - 3 ซึ่งเคยผ่านการคัดกรองโดยแบบคัดกรองชุดที่ 1 ของผศ.ดร.ดารณี อุทัยรัตนกิจ, ผศ.นพ. ชาญวิทย์ พรนภดลและคณะ ในระยะแรกเริ่มเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้วในการคัดแยกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในครั้งนี้ เป็นการคัดแยกซ้ำโดยการสังเกตพฤติกรรม/ลักษณะ และได้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จำนวน 100 คน เป็นประชากรในการวิจัย

1.3 ประเมินความเครียดนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ด้วยแบบประเมินความเครียดด้วยตนเองของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข โดยประเมินผลและวิเคราะห์ความเครียดตามเกณฑ์ที่กำหนดระดับอาการในแบบประเมินความเครียดด้วยตนเอง เมื่อทราบข้อมูลหรือผลการประเมินและวิเคราะห์ความเครียดของนักเรียนแต่ละคนแล้วสุ่มตัวอย่างแบบระดับชั้นหรือการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งระดับชั้น เป็น 3 ระดับ คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีความเครียดระดับสูงกว่าปกติมากเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 80 คน แบ่งเป็นหญิง 40 คน นักเรียนชาย จำนวน 40 คน

1.4 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้วิจัยร่วมเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งประกอบไปด้วยครูที่ปรึกษานักเรียนช่วงชั้นที่ 3

(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1–3) ทุกระดับชั้น นักเรียนผู้นำกลุ่ม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 9 คน โดยกำหนดวันเวลาในการทดลอง คือ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง คือ ในวันจันทร์และวันศุกร์ รวม 9 ครั้ง 8 สัปดาห์ สำหรับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการทดลองจำนวน 80 คน เพื่อพิจารณาอนุมัติ

1.5 ผู้วิจัยชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนเพื่อเน้นการปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขั้นตอน วิธีการในการวิจัยและการจัดกิจกรรมในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อลดความเครียดของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีความเครียดในระดับสูงกว่าปกติมาก

2. การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จำนวน 9 แผน เวลา 9 ชั่วโมง มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังที่กำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยไม่รวมเวลาประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับ โดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

3. หลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์แล้วทำการประเมินความเครียดกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบประเมินฯอีกครั้งเพื่อนำข้อมูลหรือผลการประเมินและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเองของนักเรียน ไปจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ผลการประเมินความเครียดด้วยตนเอง โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

(กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2544 : 107)

ระดับคะแนน 30-60 หมายความว่า มีความเครียดอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ปกติอย่างมาก

ระดับคะแนน 26-29 หมายความว่า มีความเครียดอยู่ในเกณฑ์ปกติ

ระดับคะแนน 18-25 หมายความว่า มีความเครียดอยู่ในระดับสูงกว่าปกติ

เล็กน้อย

ระดับคะแนน 6-17 หมายความว่า มีความเครียดอยู่ในระดับสูงปานกลาง
ระดับคะแนน 0-5 หมายความว่า มีความเครียดอยู่ในระดับสูงกว่าปกติมาก

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมกลุ่ม
สัมพันธ์ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์การประเมินแบบมาตรา
ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 112)

4.51 – 5.00 แปลความหมายว่า มากที่สุด

3.51 – 4.50 แปลความหมายว่า มาก

2.51 – 3.50 แปลความหมายว่า ปานกลาง

1.51 – 2.50 แปลความหมายว่า น้อย

1.00 – 1.50 แปลความหมายว่า น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้คำนวณจากสูตรต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด,
2545 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม

1.2 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร P ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 104)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P	แทน	ร้อยละ
f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรต่อไปนี้ (Standard Deviation)
(บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด
\sum	แทน	ผลรวม

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สูตร t-test (Independent Sampling)
(บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 112)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}}$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เมื่อ t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต เพื่อทราบ ความมีนัยสำคัญ
D	แทน	ค่าผลต่างระหว่างค่าคะแนน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน